

“Hvad lag och särskilda författningar innehålla derom, att ej någon må vinna inträde i prestembetet inom annat stift, än der han är född, skall upphöra att vara gällande.”

Med underdånigt tillkännagifvande häraf framhärdar Riksdagen etc.

Stockholm den 9 Maj 1876.

N:o 30.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 9 Maj 1876.

— — — — Andra Kammaren den 9 — —

*Riksdagens underdåniga Skrifvelse, om vidtagande af åtgärder för
utfärdande af en fullständig handelslagbok för Sverige.*

(Lag-Utskottets Utlåtande N:o 11.)

S. A. K.

Hos Riksdagen har framställning blifvit gjord om vidtagande af åtgärder för utfärdande af en handelslagbok för riket.

Icke allenast handelsrättens historiska utvecklingsgång, utan äfven den omständighet, att användningen af deri innehållna rättsgrundsatser till följd af sakens natur är inskränkt till vissa områden af rättslifvet och till

särskilda klasser af medborgare, har med nödvändighet ledt och måste fortfarande leda dertill, att handelsrät en, ehvad den göres till föremål för vetenskaplig behandling eller lagstiftning, uppfattas och betraktas såsom ett själfständigt, specielt rättsinstitut. Af lätt insedda orsaker hafva ock handelsidkare städse sträfvat att utbilda särskilda rättsnormer, tjenliga att befrämja utvecklingen af deras yrke, och under skilda tidevarf har denna sträfvan mer eller mindre klart uppfattat sitt mål och kröntes med olika framgång, men det har varit den nyare tiden förbehållet att genom den suveräna statens lagstiftning tillvägabringa kolifikationen af de handelsrättsliga grundsatserna och bestämmelserna. Vid den tid, då 1734 års lag utfärdades, var emellertid den ekonomiska utvecklingen i vårt land icke så stor, att den kunnat bibringa lagstiftaren insigt om behovet af en särskild handelslagstiftning, och de allmänna lagbestämmelserna för handel ochandel emellan enskilde, som stadgades i Handelsbalken, ansågos i följd deraf lemna tillräcklig ledning för slitande af egentliga handelstvister. Vid dessa med afseende på handels mångskiftande förhållanden utomordentligt torftiga bestämmelser har det äfven sedermera i hufvudsaken fått förblifva, och blott i några få delar har lagstiftningen sökt vidare utbilda handelsrätten i öfverensstämmelse med tidens kraf.

I anledning af motion, som vid sistlidne riksmöte väcktes, har Riksdagen uti underdånig skrifvelse anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, i sammanhang med utarbetandet af förslag till ny rättegångsordning, låta komma under öfvervägande, om och i hvad mån handelsdomstolar må kunna i riket införas. Vid bedömandet af denna fråga torde den om åstadkommande af en fullständig, efter den nya tidens förhållanden lämpad kodifikation och konstitutiva lagbestämmelser i handelsrätten jemväl böra komma under pröfning.

I följd af handels verldsborgerliga natur bör en sådan lagbok icke byggas uteslutande på nationel grund utan tvärtom, så vidt sig göra låter, ansluta sig till den handelsrättsliga lagstiftningen i andra civiliserade länder och i främsta rummet till de nordiska folkens, så att den följaktligen bör utarbetas i öfverensstämmelse med hvad som i detta afseende i Norge och Danmark blifvit åtgjort.

Enligt faststeld arbetsplan har visserligen nya lagberedningen redan fått sig ålagdt att, sedan utsökningslagen, den s. k. vattenrätten och rättegångsordningen först utgjort föremål för behandling, till omarbetning företaga handelsbalken af 1734 års lag; men äfven om behovet af ifrågaravande lagstiftningsåtgärd skulle genom berörda föreskrift komma att framdeles, åtminstone i någon mån, afhjelpas, torde dock vara uppenbart, att såmedelst både behovets afhjelpande skulle uppskjutas till en alltför aflägsen framtid och lag-

stiftningsåtgärden sannolikt icke kunna erhålla den utsträckning, som af nutidens förhållanden kräfves. Då härtill kommer, att genom frågans undanskjutande det tillfälle till vinnande af likformighet i handelsrätten inom de tre nordiska rikena går förloradt, som på grund af de lagstiftningsåtgärder, hvilka för närvarande i Norge och Danmark förberedas, nu lärer erbjuda sig, samt handelslagbokens utarbetande torde, vare sig medelst tillsättande af en särskild komité eller tillökning af antalet af nya lagberedningens ledamöter, kunna verkställas utan att de öfriga här ofvan omförmälda lagstiftningsåtgärder derigenom undanskjutas, får Riksdagen i underdånighet anhålla, att Eders Kongl. Maj:t täcktes vidtaga åtgärder för utarbetande af en fullständig handelslag för Sverige, så skyndsamt som möjligt, utan att lagstiftningen angående utsökningsväsendet, vattenrätten och rättegångsväsendet derigenom tillbakasettes, äfvensom egna nådig omsorg deråt, att öfverensstämmelse, så vidt ske kan, med motsvarande norsk och dansk lagstiftning dervid åstadkommes.

Riksdagen framhärdar etc.

Stockholm den 9 Maj 1876.
